

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KARO PRIEVOLĖS ĮSTATYMO NR. I-1593
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR KITŲ SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ
(TAP-23-1422) (TAIS NR. 23-11560(2))

2023-10-24 Nr. NV-2594

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 pakeitimo įstatymo projekto ir kartu teikiamų susijusių įstatymų projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas:

1. Pritariame Teisingumo ministerijos pateiktai pastabai, kad privalomosios pradinės karo tarnybos sutrumpinimo pagrindai/ sąlygos, kaip esminis aspektas, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijos 139 str., turėtų būti nustatomos įstatymo lygiu, o ne pavedama tai atlikti Lietuvos kariuomenės vadui, kaip siūloma Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo (toliau – KPI) 5 str. 4 d.

2. KPI 6 str. 5 d. 3 p. nurodyta formuluotė „karo prievolininkai, kurie nebuvo šaukti ir pagal šios dalies 1 punkte nustatytus reikalavimus neįtrauktini į pirmąją grupę“ tikslintina, siekiant detaliau atskleisti turinį, nes nėra apibrėžta, kokio laikotarpio šaukimas turimas omenyje (kitose dalyse sukonkretinama), taip pat neviseiškai tikslu nukreipti į „reikalavimus“, kurie minimoje nuorodoje taip aiškiai nėra įvardinti.

3. Siūlome tikslinti KPI 6 str. pavadinimą, kadangi jis netiksliai nusako reguliavimo turinį, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad analogišką tvarką pagal šio straipsnio 10 d. deleguojama nustatyti krašto apsaugos ministrui.

4. Vertindami KPI 7 str. 6 d., siūlome, siekiant teisėkūros ekonomiškumo, numatyti alternatyvą, kad asmenų skyrimo stebėti metinio karo prievolininkų sąrašo sudarymo procedūras tvarką galėtų tvirtinti ne tik Vyriausybė, bet ir jos įgaliota institucija. Šiuo aspektu taip pat siūlome peržiūrėti ir kitas KPI nuostatas, kuriose įgaliojimai išimtinai suteikiami Vyriausybei.

5. KPI 10 str. 1 d. 10 p. turi būti patikslintas, atsižvelgiant į tai, kad Civiliniame kodekse yra įtvirtinta ribotai veiksnų *tam tikroje srityje* asmenų kategorija.

6. Atkreipiame dėmesį, kad, siekiant užtikrinti nuoseklų taikymą, KPI 11 str. 4 ir 7 d. minimos sąlygos turi būti suvienodintos („Jeigu alternatyviosios tarnybos prievolinkas *ir* jo šeimos nariai neturi Lietuvos Respublikoje nuosavybės teise priklausančių, techninius ir higienos reikalavimus atitinkančių gyvenamųjų patalpų ar jų dalies“, „Alternatyviosios tarnybos prievolinkus, kurie patys *ar* jų šeimos nariai Lietuvos Respublikoje neturi nuosavybės teise priklausančių, techninius ir higienos reikalavimus atitinkančių gyvenamųjų patalpų ar jų dalies“).

7. Atsižvelgiant į tai, kad KPI yra pateikta sąvokos „alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos prievolinkas“ santrumpa, ji nuosekliai turi būti vartojama tekste. Atitinkamai turi būti tikslinama KPI 11 str. 9 d., prireikus ir kt. nuostatos.

8. Mūsų nuomone, KPI 12 str. 3 d. netikslinga kartoti alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos trukmės, nes ji yra nustatyta KPI 11 str.

9. KPI nėra detalizuota alternatyviosios tarnybos prievolinkų atranka, kadangi patys asmenys turi pateikti konkretų prašymą, todėl šiame kontekste neaišku, kokia atrankos tvarka turės būti nustatyta pagal KPI 12 str. 8 d.

10. Siekiant užtikrinti tinkamą Konstitucijos 94 straipsnio 3 punkte įtvirtintų Vyriausybės įgaliojimų koordinuoti ministerijų ir kitų Vyriausybės įstaigų veiklą įgyvendinimą, taip pat Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 8 ir 9 punktų realizavimą, įstatymuose neturėtų būti dėstomos institucijų veiklos funkcijos: Civilinio kodekso 2.46 straipsnyje, Biudžetinių įstaigų įstatymo 6 straipsnyje numatyta, kad juridiniai asmenys savo veikloje vadovaujasi įstatais (nuostatais); Civilinio kodekso 2.47 straipsnyje, Biudžetinių įstaigų įstatymo 6 straipsnyje įtvirtinta, kad būtent įstatuose (nuostatuose) turėtų būti nurodomi juridinio asmens veiklos tikslai, biudžetinės įstaigos veiklos tikslai ir funkcijos). Šia apimtimi siūlytume peržiūrėti KPI 24 str. (taikytina ir 25 str.). Be to, aptariamoms nuostatom turėtų būti koreguojamos, nes lieka neaišku, kur bus nurodyti kiti uždaviniai, kai išskiriamas tik pagrindinis, o nuorodos į registro tvarkytojo paskyrimą apskritai turėtų būti atsisakyta, nes teisė skirti registro tvarkytoją pagal Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 23 str. suteikta Vyriausybei (kaip nurodoma KPI 30 str. 3 d.).

11. KPI 34 str. 3 d. 5 p. turi būti pateikta nuoroda į asmenis, sukakusius 17 metų, o ne į karo prievolinkus.

12. Atsižvelgiant į teisėkūros praktiką, siūlome įvertinti, ar KPI 35 str. nurodytų terminų nėra tikslinga skaičiuoti darbo dienomis.

13. KPI 40 straipsnyje reguliuojamos ne tik karo prievolės administravimo ir karo prievolinkų aprūpinimo ir skatinimo išlaidos, tačiau aptariamoms ir išlaidos dėl alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos ir alternatyviosios tarnybos prievolinkų, todėl atitinkamai tikslintinas šio straipsnio pavadinimas.

14. Kartu su KPI pateiktuose lydimųjų įstatymų projektuose tikslinama nuoroda į keičiamą KPI pavadinimą ir kitus susijusius aspektus (pvz., sąvokas), todėl mūsų nuomone, atitinkamos korekcijos neturėtų būti atliekamos ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, kur minima nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba ir pan. Nors aiškinamajame rašte nurodyta, kad šio įstatymo pakeitimas teikiamas kartu, tačiau jis Vyriausybei nepateiktas.

15. Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo Nr. VIII-1721 1, 2, 8, 12 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma numatyti, kad leidimo išvykti iš Lietuvos Respublikos išdavimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo formuojamą jurisprudenciją, esminiai minėtų suvaržymų elementai (sąlygos/ kriterijai) turėtų būti sureguliuotos įstatyme, o ne jo įgyvendinamajame teisės akte, todėl aptariamas reguliavimas atitinkamai turėtų būti papildytas.

Teisės grupės vyriausioji patarėja

Eglė Gasiūnaitė